

GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACTIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVŪ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ȚI.

Pe un an 12 flor., pe șese luni 6 flor., pe trei luni 3 flor.
România și străinătate:
Pe an 36 fr., pe șese luni 18 fr., pe trei luni 9 franci.

ANULŪ XLVII.

SĂ PRENUMERĂ:

la poște, la librării și pe la dd. corespondenți.

ANUNCIURILE:

0 seriă garmondă 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare
Scrisori nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrămit.

N° 137.

Sâmbătă 4 (16) Augustă

1884.

BrașovŪ în 3 (15) Augustă.

NimicŪ nu dovedesce mai multŪ nedreptatea cauzei pentru care se luptă maghiarismulŪ violentŪ, ca înjurăturile și amenințările continue ale presei maghiare, mai alesŪ ale celei ardelenene, la adresa noastră, a celorŪ apăsai.

De ce această ură nedumerită în contra noastră, a celorŪ ce apărămŪ poporulŪ românŪ, decă — precum susținŪ foile maghiare — plângerile și pretensiunile noastre sunt atâtŪ de absurde și Maghiarii sunt atâtŪ de puternici încâtŪ n'au nici o nevoie de a ține contŪ de ele? De ce se înfuriază așa de cumplitŪ apărătorii maghiarismului violentŪ, decă ei credŪ în adevărŪ că dreptatea este pe partea lorŪ?

Cei mai nebuni, cei mai neîmpăcați, cei mai nemiloși dintre toți terorștii unguri sunt fără îndoială cei din ArdelŪ.

Ce urmază de aici? Urmază că Ungurii, cari locuescŪ împreună cu Românii, cunoscŪ mai bine lipsele și necazurile lorŪ, știu câtŪ de nemulțămītŪ este bietulŪ nostru poporŪ în urma maltratărilorŪ nesfârșite din partea celorŪ dela putere, și sēmītŪ instinctivŪ, că această stare de lucruri nu mai pōte dură multŪ și că trebuie sē sosescă odată ția dreptății și pentru Români.

Este în firea lucrului ca acela, care cu forța și pe nedreptŪ stăpânesce patrimoniulŪ de-apropelui sēu și se resfață în gustarea folōselorŪ și a bunătățilorŪ lui, sē se témă de ția când va trebui sē dé sēmă și sē întorcă celui nedreptățitŪ partea ce i se cuvine. În hatîrulŪ UngurilorŪ ardeleni s'au secuestratŪ drepturile și libertatea poporului românŪ. Cum sē nu se înfurieze ei dēr în contra celorŪ, cari își ridică glasulŪ pentru revindicarea acestorŪ drepturi și a libertății noastre naționale?

Cu câtŪ vorŪ strigă mai tare fanaticii din Clușiu insultându-ne și cerēndŪ dela guvernŪ represalii în contra apărătorilorŪ cauzei poporului românŪ, cu atâtŪ mai multŪ vomŪ fi convinși despre puterea și dreptatea luptei noastre. Căci în totdeuna trebuie sē ne țicemŪ, că decă elementulŪ nostru ar fi așa de slabŪ și prăpăditŪ, cum îlŪ descriu țiarele din Clușiu, acestea de sigurŪ că nu și-ar dá atâta silință de alŪ combate. De vreme ce însē devinŪ din ții în ții mai cutezătōre și furiōse și de vreme ce mergŪ până a cere sē se sugrume cu desēvērșire vocea celorŪ, ce sarŪ în apărarea RomânilorŪ, nu mai încapē îndoielă, că se temŪ de puterea națională a acestora.

De aici se pōte esplică și furia cea mai prōspetă a guvernamentalului „Magyar Polgár“ din Clușiu. Armenii maghiarisați dela această ția se sēmītŪ nesiguri în Clușiu în mijloculŪ unei populațiuni, care a datŪ destule probe de fanatismulŪ celŪ mai curatŪ maghiarŪ. De aceea ei cerŪ pentru odihna lorŪ, ca se li se astupe gura tuturorŪ cãrturarilorŪ români, sē nu mai pōtă scrie și vorbi în publicŪ în contra sistemului apărătorŪ.

Intr'unŪ articolŪ intitulatŪ „Români ultra-ții“, după ce ne face complimentele obișnuite, „Magyar Polgár“ află, că legea de presă actuală este prea defectuoasă și stăruie ca sē se facă altă lege prin care sē se pună capētŪ agitațiunilorŪ naționale. Fōia clușiană nu este mulțămītă

cu propunerile, ce s'au făcutŪ deja în privința acestă de cãtră țiarele din Peșta, ci cere luarea de mēsuri radicale. căci n'tmai așa pōte fi salvată supremația ungară-jidană-armenescă.

„N'ajunge sē combatēmŪ escesele foilorŪ ultraiste române — țice „Magyar Polgar“ — ci trebuie sē urmărimŪ pe agitatorii naționali și pe alte terēmuri. Mēsurile luate de jumătate agravază numai rēulŪ. Pe cel ce nu voiesce sē înțelēgă că trăiesce în statulŪ ungarŪ, trebuie sē lŪ pedepsimŪ și sē-lŪ învēțămŪ minte. Acelora, cari cetescŪ legea ungară totŪ numai în limba ultra-română și ultra-săsescă și cari interpretēză această lege după propria lorŪ închipuire, trebuie sē-le dămŪ odată o lecțiune din limba maghiară și încă o lecțiune, pe care sē n'o uite niciodată. Èr decă unulŪ sēu altulŪ își va redică vocea în contra instituțiunilorŪ statului, trebuie sē-lŪ facemŪ sē sēmītă totă rigorositatea legii penale.“

Fōia maghiară guvernamentală merge dēr până a pretinde sē ni se interțică chiar de a mai interpelă țegile, după cum ne taie capulŪ și după regulele logice, care nu este unŪ monopolŪ ungurescŪ. Și de ce tōte aceste? Pentru că amŪ putē află pōte chiar și în țegile unguresci argumente, cari pledēză pentru sântēnia drepturilorŪ noastre, ce voimŪ sē le revindicămŪ.

Strige însē pressa maghiară-jidană-armenescă câtŪ va voi în contra noastră, noi nu vomŪ încetă de a ne împlini datoria noastră națională luptândŪ pentru drepturile poporului românŪ și strigândŪ în gura mare, că ele suntŪ batjocurite și călcate în picioare.

SCRIRI TELEGRAFICE.

(Serv. part. alŪ „Gaz. Trans.“)

Londra, 15 Augustă. — Èri s'a amânātŪ parlamentulŪ. MesagiulŪ tronului constată, că Anglia stă în bune relațiuni cu puterile esterne, că crimele agrare s'au împuținatŪ și că prin urmare situațiunea poporului irlandezŪ s'a îmbunătățitŪ. Mai departe țice, că atențiunea legislațurii sē fie îndreptată pe viitorŪ asupra cestiunii reprezentanției poporului.

Paris, 15 Augustă. — CreditulŪ de 5 milioane pentru expedițiunea din Madagascar s'a ootatŪ de senatŪ. Camera a începutŪ desbaterea asupra creditului de 38 milioane pentru expedițiunea din TonchinŪ.

Roma, 15 Augustă. — În cinci localități infectate au fostŪ alaltaeri 8 casuri de coleră, dintre care 4 casuri au fostŪ mortale.

CRONICA ȚILEI.

Intre membrii deputațiunei Timișōrei, ce va salută pe M. S. ImpēratulŪ și regele FranciscŪ, cu prilejulŪ venirei sale la manevrele dela AradŪ, se află dintre Români Atanasiu RațŪ.

ConsistorulŪ gr. or. archidiecezanŪ a datŪ o circulară cãtră tōte oficiile protopresbiteriali și parochiali, precum și cãtră toți învēțătorii din archidieceasa Transilvaniei, prin care se convōcă adunările generale ale reuniunilorŪ învēțătōresci în districtele Sibiu, SebeșŪ, Deva, ZarandŪ, AbrudŪ, Sighisōra și FăgărașŪ pe țiele dela 25 până la 30 Augustă st. v.; în distr. Turda pe 16 până la 19 Aug.; în distr. Deșiu pe 21 până la 25 Aug.; în distr. ReghinŪ pe 26 până la 30 Aug. și în distr. BrașovŪ pe 23 până la 26 Sept. Adunările se vorŪ ține în reședințele districtelorŪ, afară de adunarea districtului BrașovŪ, care se va ține în RēșnovŪ, a Reghinului, care se va ține în Jabenita și a Turdei, care se va ține în Cojocna. La adunări vorŪ luă parte toți învēțătorii,

definitivi ori provisorii, dându-le comunele bisericesci spese de călētōriă și diurne pe timpulŪ adunărilorŪ.

In sēra de 27 Augustă st. n. se va dá la băile Bicsadului unŪ balŪ cu scopŪ filantropicŪ. PrețulŪ intrării e 1 fl. de persoană și 2 fl. 50 cr. de familie. Suprasolviri se vorŪ chită pe cale țiaristică.

Mercuri, s'au împlinitŪ chiar cinci ani, de cândŪ ministrulŪ președinte austriacŪ Taaffe a fostŪ chiatŪ sē ia frēnele guvernului.

După raportulŪ anualŪ alŪ scōlei populare din comuna Clocuța, în Bucovina, în anulŪ expiratŪ au fostŪ șapte institutori. Instrucțiunea s'a predatŪ în limbele: germană, română, rutēnă și polonă. NumērulŪ scolarilorŪ au fostŪ 147, dintre cari 86 băeți și 61 fete. După naționalitate au fostŪ 43 Germani, 25 Români, 36 Ruteni și 42 Poloni. După confesiune: 50 rom.-cat., 34 gr.-cat., 32 gr.-or., 1 evang. și 1 mosaicŪ.

Dieta Bucovinei a hotărātŪ sē subvenționeze construcțiunea căii ferate locale Hatna-Câmpulung împreună cu calea laterală Rădăuți și Hiboca-BerhometŪ, împărțându-se la capitalulŪ de construcțiune, prin cumpărarea de acții capitale în valōre de 280,000 fl. Insărcină totdeodată comitetulŪ administrativŪ alŪ țerii, sē contracteze împrumutulŪ și sē facă toți pașii necesari pentru construirea drumului. — Tomasciuc a vorbitŪ pentru construirea căii locale Hadicfalva-Rădăuți-CâmpulungŪ, dar propunerea sa n'a avutŪ votulŪ majorității dietei.

DirectorulŪ finanțelorŪ Bucovinei a numitŪ pe juristulŪ absolventŪ IsidorŪ Socoleanu practicantŪ-concepistŪ financiarŪ.

La inițiativa deputatului Romanczuk, se va ține în Galiția ostică la Dolina în 21 l. c. n. o adunare rutēnă, care se va ocupă de situațiunea actuală politică a RutenilorŪ, de mēsurile ce trebuie luate pentru alegerile viitoare ale Reichsrathului, de relațiunile economice ale țeranilorŪ galițieni-ostici, și de alte cestiuni privitoare la afacerile nēmului rutēnŪ. Sdrobirea apatiei, în care se află acesta, este scopulŪ lui Romanczuk și ținerea de meetinguri este mijloculŪ, prin care voesce sē-lŪ ajungă.

Fōia oficiōsă din Agram a publicatŪ decretulŪ, prin care se conchiamă dieta croată pe 23 st. n. l. c. Dieta va ține ședințe numai câteva țile și apoi se va disolvă.

Țiarele din Bucuresci spunŪ, că o telegramă a Băncii Otomane din Constantinopole, adresată unei case mari financiare din capitală, face cunoscutŪ că unŪ ore care Valsamaki a dispărutŪ cu o mulțime de cecuri false ale creditului otomanŪ asupra Societăței generale din Paris. Se bănuiesce că susŪ numitulŪ s'ar fi aflândŪ în Capitală.

Țiarele germane, spune Voința Națională, anunță că 50 de Evrei emigranți din România au fostŪ opriti d'a debarcă în New-York și aduși înapoi la Hamburg pe vasulŪ Vestfalia. Autoritatea germană nu le-a permisŪ d'a debarcă. S'au începutŪ negociați diplomatice în privința lorŪ. Se țice că consululŪ românŪ din Hamburg ar fi cerutŪ deslușiri guvernului americanŪ.

Se scrie din Buzēu »României libere,« că munții județului sunt plin de Evrei. Cățiva proprietari și-au datŪ cășăriile pe mâna jidanilorŪ, cari ne fabrică cașcavalulŪ de Penteleu. — HalalŪ sē ne fie, fii lui IsraelŪ ne iau chiar stănele din mână! esclamă »Rom Lib.«

D. I. C. Brătianu, spunŪ țiarele din Bucuresci, se va duce la Marienbad împreună cu fiulŪ d-sale.

În ția de 25 Iulie, pe teritorulŪ comunei Hociungi din județulŪ RomanŪ, în Moldova, a căcutŪ o plōie torențială cu pētră în mărimea oului de găină, care a ținutŪ timpŪ de o oră și a causatŪ stricăciuni însemnate la re-

Cursul la bursa de Viena

din 14 Augustu st. n. 1884.

Rentă de aur ungară 6%	122.10	Bonuri croato-slavone	100.—
Rentă de aur 4%	92.50	Despăgubire p. dijma de vină ung.	99.—
Rentă de hârtă 5%	89.20	Imprumutul cu premiu ung.	115.80
Imprumutul căilor ferate ungare	142.40	Losurile pentru regularizarea Tisei și Segedinului	115.80
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostu ung. (1-ma emisiune)	96.30	Renta de hârtă austriacă	80.95
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostu ung. (2-a emisiune)	118.50	Renta de arg. austr.	81.75
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostu ung. (3-a emisiune)	102.20	Renta de aur austr.	103.65
Bonuri rurale ungare	101.25	Losurile din 1860	135.—
Bonuri cu cl. de sortare	101.—	Acțiunile băncii austro-ungare	859.—
Bonuri rurale Banat-Ti-mișu	101.25	Act. băncii de credit ung.	317.50
Bonuri cu cl. de sortare	101.25	Act. băncii de credit austr.	315.30
Bonuri rurale transilvane	101.25	Argintul — Galbin împărătesc	5.74
		Napoleon-d'ori	9.64 1/2
		Mărci 100 imp. germ.	59.50
		Londra 10 Livres sterlinge	121.65

Bursa de București.

Cota oficială dela 1 Augustu st. v. 1884.

Renta română (5%)	Cump. 93 1/2	vënd. 94
Renta rom. amort. (5%)	95 3/8	—
convert. (6%)	97 1/4	98
Împr. oraș. Buc. (20 l.)	34 1/4	—
Credit fonc. rural (7%)	102 1/4	103
" " (5%)	90 1/2	92 1/4
" " urban (7%)	101 3/4	102
" " (6%)	97 1/2	98
" " (5%)	87 1/2	88
Banca națională a României	1385	1400
Ac. de asig. Dacia-Rom.	340	354 1/2
" " Națională	237 1/2	243
Aur	540.00	—
Bancnote austriace contra aur	2.07	2.09

Cursul pieței Brașov

din 15 Augustu st. n. 1884.

Bancnote românești	Cump. 9.10	Vënd. 9.15
Argint românesc	9.05	9.10
Napoleon-d'ori	9.62	9.75
Lire turcești	10.90	10.92
Imperiali	9.86	9.88
Galbeni	5.64	5.67
Scrisurile fonc. »Albina«	100.50	101.50
Discontul	7—10 %	pe an.

Numere singuratiche din „Gazeta Transilvaniei“ se pot cumpăra în tutungeria lui Gross (în casa prefecturii.)

ABONAMENTE LA „GAZETA TRANSILVANIEI.“

se pot face de la **1 și 15** a fie-cărei luni.

Pentru Austro-Ungaria pe an	12 fl. v. a.
” ” ” 1/2 ”	6 ” ”
” ” ” 1/4 ”	3 ” ”
Se acórdă abonamente și lunare cu	1 ” ”
Pentru România și străinătate pe an	36 franci
” ” ” 1/2 ”	18 ” ”
” ” ” 1/4 ”	9 ” ”

Cel mai ușor mijloc de abonare este prin mandat postal. Abonamentele se plătesc înainte.

Rugăm pe domni abonați să binevoiescă a ne da lămurită adresa, ca trimiterea diarului să nu sufere nici cea mai mică întârziere.

Administrațiunea.

Nr. 2941—884.

pret.

Concurs.

Spre ocuparea de 2 posturi de medici de cercu cu locuința în Bran și Zernesci cu léfa anuală de câte 300 fl.; se deschide prin această concurs cu acel adaus cumcă în lipsa de concurenți la ambele posturi, alesul unui cercu va avea se împlinescă provisorice agendele medicali pentru amândouă cercurile fiindu cu locuința în Bran cu leafa de 600 fl.

Doritorii de a concură la aceste posturi se învită prin această aș înaintă suplicele instruate cu diploma de medicu la subscrisul negreșit până la finea lunei Augustu a. c.

Bran în 10 Augustu 1884.

Alesandru Belle,
pretore.

— OCHIANURI —

(veđi figură în „Leipziger Illustrirte Zeitung“ dela 5 Augustu)

escelente în câtu privesce tária și fórte curate, **binocluri** pentru **câmp** și pentru **teatru**.

Cel mai renumit fabricant de lorniete (Jumelles) în Paris, Lepage, a vëndut din aceste renumite ochianuri cu prețuri eftine mai multu de 100,000 bucăți dându-le în comisiune tuturor opticilor din Europa. Și eu am primitu 100 bucăți și nu pot lăsa se trecă această ocașine fără a recomandă onor. publicu aceste sticle elegante și demne de prețulu lor. Ele întrecu ca binocluri totu ce până acum s'a vëndut în felul acesta, și se pot cumpăra în două mărimi cu piele fină și cu curele pentru purtat cu fl. 10—12. În Anglia, Francia, Rusia și Austria, din cauza calității lor aceste ochianuri se întrebunțază și în armată.

Spre a vedé aceste sticle învită pe onor. publicu

SAMUEL FISCHER,

opticu, strada Căldărarilor, Purzengasse Nr. 550.

Trămiterile în provinciă se vor face promptu și decă nu va conveni marfa se reîntorce prețulu.

Totu în același timp recomandă și instrumentele mele de optică, matematică, chirurgiă, precum și aședarea de **telegrafe, de case și telefonuri** cu prețuri fórte avantagiöse.

19—25

Invitare de abonamentu la cele mai eftine diare române.

„**Amicul Familiei**“ diar beletristic și enciclopedic-literar — cu ilustrațiuni. Apare regulat în 1/13-a și 15/27-a și a fie-cărei lune în numeru câte 2—3 côle; — și publică: novele, poesii, romanuri, aventuri picante, impresiuni de călătoriă, studii sociali; — articlii scientifici mai alesu din sfera economiei și a higienei de casă. — »Sciri din lumea mare« cu preferință acelea, cari interesază mai de aproape societatea românească, — »principii din viață și notițe de petrecere. Fie-care numeru este bogat și frumos ilustrat. — Prețulu de prenumerațiune pre anul întregu e numai 4 fl. pre 1/2 an 2 fl., pre 1/4 de an 1 fl. v. a. — Pentru România pre anul întregu 10 franci — lei plătibili în bilete de bancă ori în timbre postali.

„**Preotulu român.**“ Diar bisericescu, scolastic și literar. Apare regulat în 1-a și 16-a și (c. n.) a fie-cărei lune, în numeru câte de 1 1/4—2 1/2 côle și publică: »articlii din sfera tuturor științelor teologice« — tractate dogmatice, istorice, juridice, moral, pastoral, dar mai alesu ritual, — predice pre domineci, serbători și diferite ocașuni, mai alesu pentru ocașuni funebrale, precum și »schite de predici,« și ori-ce amenunte aplicabili în predici, »catechese« și alte »invățături pentru poporu, tractate pedagogice, didactice, studii și recensii literare, sciri — din sfera bisericescă, scolastică și literară — Prețulu de prenumerațiune pre anul întregu e 4 fl., pre 1/2 2 fl., pre 1/4 1 fl. — Pentru România pre anul întregu 10 franci — lei, — plătibili în bilete de bancă ori în timbre postali.

„**Cărțile Săteanului Român.**“ Pentru tôte trebuințele poporului român. Apare în fie-care lună câte una carte de 1—1 1/3 côle — și publică: »novele populare, istorii, fabule, poesii, anecdote, proverbi« și alte »amenunte de invățatură și petrecere, cunoscințe de economiă, industriă, higenă ș. a., — »sciri din lumea mare« mai alesu acelea cari mai de aproape atingu pe poporul nostru. — Prețulu de prenumerațiune pre unu an întregu e numai 1 fl. v. a., pentru România 2 franci 50 bani — plătibili în timbre postali.

Tôte aceste trei diare deodată abonate costau pre anul întregu 8 fl. v. a., pentru România 20 franci — lei.

— Esemplare complete dela începutulu anului mai sunt câteva. —

Acea, cari voru abonă tôte trei diarele nostre, ori barem două din ele, voru primi îndată gratis patru portrete fórte frumoșe.

Numeri de probă se trimitu gratis ori cui.

A se adresă la: **Cancelaria „NEGRUȚIU“** în Gherla (Szamosujvár) unde se mai află încă de vëndare următoarele **opuri de minune eftine:**

Amor și dincolo de mormentu. Novelă de Ponson du Terail, trad. de N. F. Negruțiu. Prețulu 30 cr. — **Biblioteca Săteanului Român.** Cartea I, II, III, IV., cuprindu materii fórte interesante și amuzante. Prețulu la tôte patru 1 fl. — câte una deosebi 30 cr. — **Biblioteca Familiei.** Cartea I. Cuprinde materii fórte interesante și amuzante. Prețulu 30 cr. — **Colectă de Recepte** din economiă, industriă, comerciu și chemiă pentru economi, industriă și comercianți. Prețulu 50 cr. — **Apologiă.** Discusiuni filologice și istorice maghiare privitoare la Români, invederite și rectificate de Dr. Gregoriu Silasi. — Partea I. Paul Hunfalvy despre Cronica lui Georg Gabr. Șincai. Prețulu 30 cr. — **Renascerea limbei românești** în vorbire și scriere invederită și apreată de Dr. Gregoriu Silasi. Broșura I. și II. Prețulu fie-căreia e 40 cr. — **Ambele împreună** 70 cr. — **Poesii** de Vasiliu Ranta-Buticescu. Unu volum de 192 pagine cuprinde 103 poesii bine aiese și arangiate. Prețulu redusu (dela

1 fl. 20 cr. la) 60 cr. — **Ifigenia în Aulida.** Tragediă în 5 acte, după Euripide tradusă în versuri de Petru Dulfu. Prețulu 30 cr. — **Ifigenia în Tauris.** Tragediă în 5 acte, după Euripide tradusă în versuri de Petru Dulfu. Prețulu 30 cr. — **Branda seu Nunta fatală.** Schiță din emigrarea lui Dragoșu. Novela istorică națională. Prețulu 20 cr. — **Elu trebuie se se însore.** Novela de Maria Schwartz, traducere de N. F. Negruțiu. Prețulu 25 cr. — **Secretele alor trei nopti seu trei morți vii.** Romanu anglesu după Frankstein de Pamfilu I. Grapini. Prețulu 50 cr. — **Herman și Dorotea** după W. de Goethe traducțiune liberă de Const. Morariu. Prețulu 50 cr. — **Economiă pentru scólele popor.** de T. Roșiu. Ed. II, Prețulu 30 cr. — **Petulantulu.** Comediă în 5 acte, după August Kotzebue, tradusă de Ioan St. Șiluluțu. Prețulu 50 cr. — **Nu me uita.** Colectiune; de versuri funebrale urmate de iertăciuni, epitație ș. a. Prețulu 50 cr.

— Tôte acestea 20 opuri deodată procurate se dau cu prețulu bagatelă de 3 fl. 60 cr. —